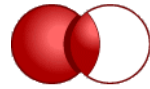

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR-54/007-06, 011-06/04

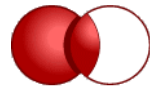
**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12.2004. godine**

EKONOMSKI FAKULTET SARAJEVO

Sarajevo, januar 2005. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**VLADI KANTONA SARAJEVO
NADZORNOM ODBORU EKONOMSKOG FAKULTETA
UPRAVNOM ODBORU EKONOMSKOG FAKULTETA
DEKANU EKONOMSKOG FAKULTETA**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju Finansijskih izvještaja Ekonomskog fakulteta Sarajevo iskazanih na str 1 do 15 na dan 31.12.2004. godine. Odgovornost za ove izvještaje snosi menadžment Ekonomskog fakulteta Sarajevo. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna FBiH ("Službene novine FBiH", br.48/99), i sa INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa propisima. Revizija je uključila ispitivanja, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila procjenu primjenjenih računovodstvenih politika te ocjenu značajnih procjena Uprave, kao i ocjenu ukupnog prikaza finansijskih izvještaja. Vjerujemo da naša revizija daje razumnu osnovu za naše mišljenje.
3. Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja na dan 31.12.2004. godine utvrđeno je sljedeće:
  - Neadekvatno upravljanje novčanim sredstvima Fakulteta, a posebno u dijelu koji se odnosi na davanje bespovratnih i beskamatnih stambenih kredita pojedinim uposlenicima;
  - Pogrešna primjena odredbi Zakona o porezu na plaću F BiH i Zakona o porezima kantona Sarajevo kod autorskih honorara;
  - Prekoračenje budžeta u dijelu putnih troškova;
  - Neučinkovitost interne kontrole, a koja se odnosi na nepostojanje kriterija za odabir najpovoljnijih ponuđača, neadekvatno angažovanje nastavnog osoblja, neusklađenost koeficijenata za obračun plaća sa Zaključkom Vlade kantona, nepravilnosti kod isplate dnevnica i obračuna toplog obroka, nepostojanje kriterija za sastavljanje timova u naučno-istraživačkim projektima i kriterija koji služe prilikom raspodjele sredstava po učesnicima u projektima.
4. Po našem mišljenju, zbog navoda iz prethodne tačke finansijski izvještaji ne daju istinit i fer prikaz svim značajnim segmentima poslovanja tokom godine i stanja na dan 31.12.2004. godine Ekonomskog fakulteta Sarajevo.

Zamjenik Generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. ecc.

Generalni revizor

Mr.sc. Ibrahim Okanović dipl.ecc.

IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA EKONOMSKOG FAKULTETA SARAJEVO ZA 2004 godinu

1. Uvod

Ekonomski fakultet Sarajevo (u daljem tekstu Fakultet) upisan je u sudski registar kod Kantonalnog suda Sarajevo rješenjem UF/I-791/01, od 15.04.2002. godine. Navedenim Rješenjem je izvršena i dopuna lica ovlaštenih za zastupanje u unutrašnjem prometu, promjena ovlaštenja i naziva Fakulteta. Osnivač-vlasnik fakulteta je Kanton Sarajevo.

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Fakultet se bavi višim i visokim obrazovanjem, istraživačkim poslovima, izdavanjem i štampanjem knjiga i časopisa, savjetovanja, izrade i upravljanjem bazama podataka, pravnim i računovodstvenim poslovima.

Upravljačku funkciju Ekonomskog fakulteta Sarajevo vrši Upravni odbor, koji ima predsjednika i četiri člana, a imenuje ih i razrješava Vlada Kantona Sarajevo. Upravni odbor se bira na period od četiri godine. Poslovníkom o radu Upravnog odbora uređuje se način rada i odlučivanja.

Nadzornu funkciju na Fakultetu vrši Nadzorni odbor koji bira i razrješava Vlada kantona i sastavljen je od predsjednika i dva člana. Također se bira na period od četiri godine.

Dekan Fakulteta rukovodi fakultetom i bira ga i razrješava Upravni odbor po postupku utvrđenom zakonom. Pored zakonskih propisa za izbor Dekana moraju biti ispunjeni i posebni uslovi, koji se odnose na to da izabrani kandidat mora biti redovni ili vanredni profesor i da ima radni status na fakultetu zasnovan na neodređeno vrijeme i sa punim radnim vremenom. Izbor se vrši na osnovu Javnog konkursa na period od dvije godine uz mogućnost još jednog uzastopnog imenovanja.

Lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima su: Dekan, Prodekan, Izvršni direktor, Direktori organizacionih jedinica.

Fakultet je jedinstvena organizaciona cjelina čija je unutrašnja organizaciona struktura utvrđena Pravilima fakulteta. Poslovi i zadaci iz okvira djelatnosti Fakulteta ostvaruju se kroz organizaciju poslova po grupama lociranih u organizacione jedinice koje mogu imati uže organizacione cjeline (centar, odjeljenje, služba).

U skladu sa važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, organizacione jedinice Fakulteta su sljedeće:

- Dodiplomski i postdiplomski studij
- Poslovna škola
- Institut fakulteta
- Centar za menadžment i informacione tehnologije (MIT Centar)
- Izdavačka djelatnost
- Stručne službe

Na Fakultetu je organizovan Centar za međunarodnu saradnju kojeg formira Dekan, a zadatak mu je da unapređuje saradnju Fakulteta u Sarajevu sa svim relevantnim međunarodnim institucijama i pojedincima u svim aktivnostima Fakulteta.

Fakultet ima organizovanu dislociranu nastavu, koja se odvija na lokaciji u Zenici.

Sredstva za rad Fakulteta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju obezbjeđuju iz Budžeta Kantona i iz vlastitih prihoda koje ostvari visokoškolska ustanova.

Na dan 31.12.2004. godine Ekonomski fakultet je imao 136 uposlenih djelatnika.

Ukupan broj upisanih studenata u školskoj 2003/2004 je bio 6.571 (u Sarajevu 5.028, a u Zenici 1.543).

Sjedište Fakulteta ja u Sarajevu, na Trgu oslobođenja br. 1.

2. Rezime

Ekonomski fakultet Sarajevo je ustanova od javnog značaja i pod nadležnošću je Ministarstva obrazovanja Kantona Sarajevo, koje nije u dovoljnoj mjeri razradilo propise, niti donijelo kriterije i mjerila kojima se uređuje poslovanje i funkcionisanje visokoškolskih institucija. Vlada Kantona nije donijela Standarde i Normative visokog obrazovanja, a kojima su se trebali utvrditi minimalni kadrovski, pedagoški i materijalno – tehnički uslovi za kvalitetno obavljanje nastavnog, nastavno – istraživačkog i umjetničkog rada. Na osnovu provedne revizije, revizorski tim zaključuje da Kanton u dovoljnoj mjeri nije vršio nadzor nad radom ove institucije, što bi svakako u predstojećem periodu trebao da učini kako se uočene nepravilnosti u poslovanju ove visokoškolske institucije nebi ponavljale. Finansiranje od strane vlasnika i osnivača kantona Sarajevo iznosi 24 % (za dio plaća, naknada i materijalnih troškova), dok se ostali dio od 76 % obezbjeđuje iz vlastitih prihoda koje Fakultet ostvaruje obavljanjem svoje osnovne i sporednih djelatnosti.

U skladu sa Zakonom o budžetu i Zakonom o trezoru, od strane Vlade Kantona Sarajevo i Ministarstva finansija Kantona, a u vezi uspostavljanja Jedinstvenog računa Trezora na nivou Kantona, u toku 2003. godine vođene su aktivnosti oko gašenja transakcijskih računa Fakulteta i prelaska istog na trezorski način poslovanja. Međutim, navedene aktivnosti su bezuspješno okončane, jer Fakultet je praktično zadržao raniji status, koji u pogledu trezorskog načina poslovanja nije ni do danas riješen. Tim za reviziju je po tom pitanju obavio i razgovor u Kantonu kako bi problem bio sagledan u cijelosti. U Kantonu su nam potvrdili ovu informaciju, tako da ni tamo nismo mogli utvrditi kako će se sve razvijati u budućnosti. **Poslije svega navedenog, mišljenja smo da bi Kanton Sarajevo trebao donijeti nedostajuće propise kojima se reguliše rad visokoškolskih institucija, omogućiti veći nadzor i zakonitost u trošenju vlastitih prihoda, te izvještavanje, kako je to uobičajeno za druge budžetske korisnike na nivou kantona.** Kao preduslov za ostvarivanje naprijed navedenih ciljeva bilo bi nužno da Vlada kantona u saradnji sa resornim ministarstvom donese Pravilnik o trošenju vlastitih prihoda visokoškolskih institucija, te da propiše postupak i način donošenja i usvajanja finansijskog plana i izvršenja finansijskih planova visokoškolskih institucija.

U toku revizije smo utvrdili da na Fakultetu postoji veliki broj otvorenih računa kod poslovnih banaka, te zavidan nivo slobodnih novčanih sredstava koja su između ostalog služila i za davanje beskamatnih i bespovratnih kredita uposlenima. Revizorski tim nije u mogućnosti da potvrdi zakonitost i transparentnost upravljanja sa ovim sredstvima, te bi bilo nužno da menadžment obrati posebnu pažnju na ovaj segment upravljanja, kroz odabir poslovnih banaka u skladu sa postojećim propisom i jasnim razgraničavanjem nadležnosti između Upravnog odbora i dekana kako ne bi dolazilo do pojava kao što su otpisi datih kredita, uz istovremeno kršenje drugih zakonskih propisa. Potrebno je obezbjediti potpunu informaciju o datim kreditima koja mora sadržavati sve podatke o visini odobrenog kredita, načinu odobravanja, banku preko koje je realiziran kredit, visini otpisanih kredita, trenutnom stanju datih kredita sa pojedinačnim imenima.

Neučinkovita interna kontrola, koja nije definisana nikakvim pisanim procedurama je doprinijela da se odabir dobavljača, a za nabavke opreme i poslove tekućeg održavanja, ne vrši u potpunosti u skladu sa načelima Uredbe o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova. Menadžment u ovom pogledu treba svakako poduzeti učinkovitije mjere, koje se ogledaju u definisanju kriterija i njihovom dostupnošću svima onima koji budu zainteresovani da ponude svoje robe, usluge ili radove Fakultetu, a na osnovu kojih će Komisija izvršiti vrednovanje ponuda.

Također smo utvrdili i uočili veliki broj isplata na osnovu autorskih honorara i ugovora o djelu. Ovu oblast iz koje proizilazi veliki angažman nastavnog osoblja, iznad norme časova, smatramo da treba dodatno urediti, tako da se razmotri angažman nastavnog osoblja u ovolikoj mjeri, kako bi se utvrdilo da li on utiče na kvalitet nastave koja se na taj način održava i kakve posljedice to proizvodi u odnosu na studente. Identifikovali smo da je pojedino nastavno osoblje angažovano na izvođenju nastave i preko 150% od propisane norme, a da istovremeno obavljaju i druge javne funkcije. U pregledanim ugovorima o djelu i autorskim honorarima smo uočili dosta primjera koji uopšte nisu potpisani od

strane ugovornih strana, što također ukazuje na neučinkovitu unutrašnju kontrolu i što bi se u narednom periodu svakako trebalo urediti.

Dodatno angažovanje nastavnog osoblja ne može se tretirati kao autorski honorar, jer je suprotno Zakonu o porezima Kantona Sarajevo kojim je izvođenje predavanja po utvrđenim nastavno – naučnim programima decidno isključeno kao autorsko djelo po osnovu kojeg lice eventualno ima pravo na autorski honorar.

Mi podsjećamo menadžment, da je Zakon o radu dao mogućnost poslodavcu da uvede prekovremeni rad, te angažovanje nastavnog osoblja po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima, zato istom predlažemo da preispita svoju politiku koja se odnosi na otvaranje novih radnih mjesta i angažovanje novog nastavnog osoblja u budućem periodu.

U toku revizije smo utvrdili i nepravilnosti vezane za isplatu putnih dnevnica i korištenje sopstvenog automobila koje nisu u skladu sa važećom zakonskom regulativom. Dnevnice se isplaćuju na osnovu internog akta koji nije usklađen sa Uredbom o putnim naknadama. Na putnim nalogima se ne vode evidencije polaska i dolaska sa službenog putovanja i samim tim ne postoji evidencija, ko ima pravo na pola dnevnice ili na punu dnevnicu, a ko nema nikako pravo na dnevnicu. **I pored ovih isplata za dnevnice koje isključuju isplatu toplog obroka za uposlenog koji je ostvario pravo na dnevnicu, isplaćivan je i topli obrok tako da ova nepravilnost postaje još značajnija.**

U toku revizije smo također uočili da Fakultet nema adekvatnu ekonomsku korist od rada organizacionih jedinica, jer svi prihodi koje ostvare organizacione jedinice se tu i potroše, a Fakultet kroz tu njihovu djelatnost dobija samo minimalnu nadoknadu od 10%. Ukoliko stavimo u odnos i troškove koje prilikom funkcionisanja ovih jedinica ima fakultet kao što su troškovi komunalnih usluga, električne energije, angažovanja dodatnog osoblja na pomoćnim poslovima, kandidujemo procenat raspodjele dobiti projekata za raspravu na nivou upravljačkih struktura Fakulteta, te nužnim smatramo u cilju transparentnosti i donošenje kriterija za sastavljanje timova u naučno – istraživačkim projektima, kriteriji koji će služiti prilikom raspodjele sredstava po učesnicima u projektima i osmišljavanje postupaka za kontrolu njihove primjene, kako bi se subjektivni faktor sveo na najnižu mjeru.

Uočili smo i da se rad u raznim komisijama i tijelima Fakulteta također isplaćuje kao autorski honorar na koje se obračunavaju manju porezi nego što je to popisano za ugovore o djelu, te bi bilo neophodno da se od odgovornih osoba za odobravanje i isplatu navedenih poslova osigura pravilno tumačenje, odnosno razumijevanje zakonskih propisa.

3. Cilj i obim revizije

Cilj ove revizije bio je da se ocijeni adekvatnost poduzetih mjera od strane menadžmenta Fakulteta u provođenju postavljenih ciljeva što se obezbjeđuje uređenjem ključnih poslovnih operacija u kojima prilikom njihovog izvođenja mogu nastati značajna odstupanja, izvještavanje o tim operacijama, pouzdanost računovodstvenih evidencija kao i usaglašenosti finansijskih transakcija sa propisima.

Reviziju smo proveli na uzorku finansijskih transakcija kako bi iznijeli mišljenje o finansijskim izvještajima i da bi utvrdili da li sistem kontrola funkcionira adekvatno, te njegovu pouzdanost.

Ograničili smo vremenski okvir naše revizije na tekuću 2004. godinu, s tim da smo se ponekad morali vratiti i u prethodne godine kako bi menadžmentu ukazali na njegove propuste i predložili mjere za svođenje poslovanja u zakonske okvire. Revizorski tim nije mogao obuhvatiti cjelokupno područje poslovanja, utvrditi svako područje gdje se može pojaviti problem, također nije mogao ispitivati sve transakcije jer su nam resursi i vrijeme ograničeni. Ispitivanje finansijskih transakcija radeno je u sjedištu Fakulteta u Sarajevu, što znači da one koje su ispitivane prije svega su cijenjene sa aspekta dozvoljenih ili primjenjenih postupaka ovlaštenih lica.

Oblastima kao što su strateško planiranje i iskazivanje rezultata poslovanja, načinu na koji je vršen odabir najpovoljnijeg ponuđača i kontrola nad pojedinim vrstama troškova i imovine data je veća značajnost u odnosu na druga.

4. Prethodne revizije

Ured za reviziju budžeta Federacije BiH, prvi put vrši reviziju Ekonomskog fakulteta Sarajevo, ograničavajući svoju reviziju na 2004. godinu.

S obzirom da nismo vršili reviziju finansijskih izvještaja u prethodnom periodu, ne dajemo mišljenje o iskazanom početnom stanju na dan 01.01.2004. godine.

Revizija finansijskih izvještaja za 2003. godinu izvršena je od strane revizorske kuće, koju je angažovao organ upravljanja Fakulteta.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Finansijski plan i planiranje

Upravni odbor Ekonomskog fakulteta je 23.02.2004. godine donio Plan poslovanja za 2004. godinu. Planom su predviđeni prihodi iz Budžeta Kantona u iznosu od 2.002.710 KM, neporezni prihodi 5.563.455 KM, donacije 504.400 KM i kapitalni primici 12.632 KM što ukupno iznosi 8.083.197 KM. Planiranje je izvršeno u skladu sa Uputstvom Vlade kantona, a po iskazanim potrebama obračunskih jedinica upućenih menadžmentu, koje je razmatrao i usvojio Upravni odbor.

Do donošenja Plana nije utvrđen privremeni način finansiranja.

Poslije uvida u dokumentaciju i Uputstvo Vlade kantona, a upoređujući ostvarenje sa planiranim Tim Ureda za reviziju je utvrdio da plan nije u dovoljnoj mjeri razrađen i da se donosi samo iz formalnih, a ne suštinskih razloga. **To je posebno vidljivo iz prekoračenja planiranih pozicija.**

U 2004. godini od ukupno ostvarenih prihoda u iznosu od 8.272.979 KM Fakultet je ostvario 23,91 % prihoda od Kantona Sarajevo ili 1.978.586 KM, a 76,09 % ili 6.294.393 KM od ukupno ostvarenih prihoda odnosi se na samofinansiranje

Obzirom da je Kanton Sarajevo osnivač Ekonomskog fakulteta, te da on vrši funkciju vlasnika kapitala bilo bi neophodno da u budućem periodu propiše namjene za koje se mogu koristiti vlastita sredstva fakulteta kako bi omogućio transparentnost, nadzor i kontrolu nad trošenjem ovih sredstava.

Na postojeće stanje u visokom obrazovanju utiče činjenica da Vlada Kantona Sarajevo nije donijela kriterije i mjerila, kojima su se trebala definisati osnovna pitanja u vezi funkcionisanja visokog obrazovanja, odnosno fakulteta.

Iz razgovora sa odgovornim osobama ministarstva obrazovanja Kantona Sarajevo smo saznali da Vlada još uvijek nije donijela Standarde i Normative visokog obrazovanja, a kojima bi se utvrdili minimalni kadrovski, pedagoški i materijalno – tehnički uslovi za kvalitetno obavljanje nastavnog, nastavno – istraživačkog i umjetničkog rada.

Članom 54 i 55 zakona o visokom obrazovanju KS je određeno da se upis studenata u prvu godinu studija vrši na osnovu konkursa. Kanton, odnosno Vlada KS utvrđuje:

- broj kandidata koji će se finansirati iz budžeta KS;
- broj kandidata koji će samostalno plaćati troškove studiranja;
- visinu troškova studija za studente koji će se finansirati iz Budžeta KS.

SARAJEVO	Redovni	Redovni paralelni studij	Vanredni studenti	Poslovna škola
Broj studenata koji se trebao primiti na osnovu raspisanog konkursa	200	250	50	300
Broj primljenih studenata na osnovu odluka dekana, odnosno nastavno – naučnog vijeća fakulteta	61	-	38	136
Ukupan broj upisanih studenata u prvu godinu studija	261	243	88	436

DISLOCIRANA NASTAVA ZENICA	Redovni	Redovni paralelni studij	Vanredni studenti	Poslovna škola
Broj studenata koji se trebao primiti na osnovu raspisanog konkursa	100	150	50	200
Broj primljenih studenata na osnovu odluka dekana, odnosno nastavno – naučnog vijeća fakulteta	13	-	-	-
Ukupan broj upisanih studenata u prvu godinu studija	113	40	20	211

Analizirajući broj primljenih studenata u školskoj 2003/2004 godini konstatovali smo sljedeće:

- a) da se na osnovu odluka Nastavno – naučnog vijeća, odnosno dekana fakulteta u Sarajevu primilo 228 studenata više nego što je odredila Vlada Kantona, što iznosi 28,5 % više od planiranog broja. Revizorskom timu nije prezentirana dokumentacija da je s istom izviještena Vlada Kantona;
- b) da je u dislociranom odjeljenju Zenica primljeno 36 % manje studenata nego što je to konkursom bilo previđeno, tako da je u školskoj 2003/2004 ukupno primljeno studenata gotovo u ukupno planiranom broju.

Preporuka menadžmentu:

- **Preciznije odrediti kriterije i mjerila na osnovu kojih se doznačavaju, odnosno raspodjeljuju sredstva iz budžeta Kantona visokoškolskim ustanovama;**
- **Donijeti Standarde i Normative visokog obrazovanja;**
- **Donijeti Pravilnik o korištenju vlastitih prihoda visokoškolskih ustanova i isti uskladiti sa Zakonom o Budžetu, Zakonom o trezoru i Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora;**
- **Obezbijediti transparentnost, nadzor i kontrolu nad trošenjem prihoda fakulteta te izvještavanje prema resornom Ministarstvu o istom;**
- **Da se u narednom periodu planiranje uskladi sa zakonskim propisima i Uputstvom Vlade kantona.**
- **Nadležnost dekana ograničiti u skladu sa Pravilima Fakulteta.**

5.1.1. Prihodi

Ukupno ostvareni prihodi Ekonomskog fakulteta u 2004. godini iznose 8.272.979 KM, što u odnosu na Plan od 8.083.197 KM predstavlja ostvarenje veće za 2,3%.

Struktura ostvarenih prihoda:

Ostvareni prihodi od školarina	3.407.447 KM
o Redovni i paralelni studij	786.897 KM
o Vanredni studij	189.263 KM
o Poslovna škola VII stepen	1.787.822 KM
o Postdiplomski studij	643.484 KM
Tranše iz Kantona Sarajevo – za dio bruto plata i naknada	1.978.586 KM
Ostvareni prihodi organizacionih jedinica i projekata	1.192.957 KM
o Institut	276.695 KM
o Poslovna škola – seminari i projekti	349.757 KM
o MIT centar	56.531 KM
o Izdavačka djelatnost	171.021 KM
o Projekat Delewere univerziteta – postdipl.	45.489 KM
o Međunarodna saradnja	4.731 KM
o Projekat Industrijski klasteri	71.319 KM
o Projekat NIR-a	217.414 KM

Ostvareni prihodi od ZE – DO kantona VII stepen	824.849 KM
Prihodi od iznajmljivanja poslovnog prostora i kamata	231.713 KM
Tekuće potpore iz inostranstva	143.467 KM
Uplate za komisijske ispite	216.990 KM
Pazar – Ekonomat	117.272 KM
Prihodi od izdavanja diploma i uvjerenja	94.003 KM
Ostali prihodi	65.695 KM

U K U P N O 8.272.979 KM

Analizirajući **prihode koji se ostvaruju po osnovu uplata studenata**, a koji su u 2004. godini ostvareni u ukupnom iznosu od 3.835.712 KM, a predstavljaju 46,36 % od ukupno ostvarenih prihoda Fakulteta, konstatujemo sljedeće:

- Upravni odbor je donio Odluku o cijenama usluga koja treba biti u skladu sa Odlukom Vlade Kantona, o davanju saglasnosti Univerzitetu u Sarajevu o visini participacije cijena usluga visokoškolskih ustanova od 15.12.2003. godine.
- Ovim Cjenovnikom su propisana i plaćanja usluga studentima na koje Vlada Kantona Sarajevo nije dala svoju suglasnost, a odnose se na plaćanje: Školarina za redovne studente koji se prvi put upisuju u bilo koju godinu studija (100 KM), školarina za redovne studente koji obnavljaju upis u istu godinu studija (200 KM), školarina za redovni paralelni studij (900 KM), školarina za ponovce redovnog paralelnog studija (100 KM po nepoloženom ispitu), školarina za vanredne studente VII-a stepena (750 KM), školarina za ponovce vanrednog studija (100 KM po nepoloženom ispitu), školarina za dvogodišnji studij – VI 1 stepen (900 KM), školarina za ponovce dvogodišnjeg studija (100 KM po nepoloženom ispitu), školarina za studente kojima je istekao apsolventski staž (100 KM po nepoloženom ispitu), razna uvjerenja i prijave koje se izdaju studentima (u rasponu od 1 do 5 KM).
- Prihodi od uplata studenata za komisijske ispite ostvareni su u iznosu od 216.990 KM ili 2,62 % od ukupno ostvarenih prihoda, što znači da je u toku 2004. godine bilo 7.000 izlazaka studenata na komisijski ispit. Uzevši u obzir da fakultet na svim linijama studija u 2004. godini ima ukupno 6.571 studenta proizilazi da je na komisijski ispit svaki student izlazio najmanje jedanput, što revizorski tim smatra da je značajno i da bi menadžment trebao ovu pojavu analizirati i predložiti mjere za njeno svođenje na manju mjeru.

Preporuka menadžmentu:

- **Preispitati cijene usluga studentima na koje Vlada Kantona nije dala svoju saglasnost;**
- **Preispitati izlaske na komisijske ispite sa aspekta njihove brojnosti i utvrditi razloge za pojavu istih u ovolikom broju.**

5.1.1.1. Prihodi organizacionih jedinica

Na osnovu podataka iz računovodstvene evidencije utvrdili smo da su organizacione jedinice fakulteta, koje sve oblike svojih aktivnosti vode i realizuju kao poseban i samostalan projekat (studij, seminar, kurs, izrada elaborata, izdavanje knjiga i dr.), i samostalni projekti na nivou fakulteta ostvarili prihod od 1.192.957 KM ili 14,42 % od ukupnih prihoda fakulteta.

Pravilnikom o radu organizacionih jedinica Ekonomskog fakulteta je definisano da se iz prihoda organizacionih jedinica izdvaja:

- 10 % po osnovu doprinosa Fakultetu;
- 7 % za razvoj i unapređenje poslovanja Fakulteta.

Također je definisano da dekan, odnosno Upravni odbor fakulteta može procent izdvajanja za pojedinu organizacionu jedinicu promijeniti.

Revizorski tim je utvrdio da se 83 % prihoda organizacionih jedinica, odnosno samostalnih projekata raspodjeljuje učesnicima u projektima, a i o utrošku 7 % prihoda namijenjenih za razvoj i unapređenje odlučuje direktor organizacione jedinice, odnosno rukovodilac projekta.

Prema pomenutom Pravilniku raspored sredstava, po svakom projektu, vrši direktor organizacione jedinice na prijedlog rukovodioca projekta i ujedno određuje naziv projekta, vrijeme rada na projektu, ime i prezime rukovodioca, imena članova tima i njihove zadatke, te organizaciona i tehnička pitanja. Propisano je da se na izradi projekata mogu angažovati:

- nastavnici i saradnici Fakulteta izvan radnog vremena, a kada je to moguće i studenti;
- stručnjaci i specijalisti za pojedine oblasti, izvan Fakulteta.

Analizirajući isplate, po osnovu učešća u raspodjeli prihoda organizacionih jedinica i projekata, revizorski tim je utvrdio sljedeće:

- a) ne postoje pisani kriteriji na osnovu kojih se biraju članovi timova za izradu ili izvršenje samostalnih projekata ili projekata u izvođenju organizacionih jedinica;
- b) ne postoje pisani kriteriji na osnovu kojih se vrše isplate 83 % ostvarenih prihoda projekata po učesnicima u projektu, niti pisani kriteriji u koje «tačno» namjene se može trošiti iznos od 7 % ostvarenih prihoda projekta koji se podvodi pod naziv «razvoj i unapređenje poslovanja Fakulteta»;
- c) pojedine isplate iz ovih sredstava kao što su usluge prevođenja i održavanja ljetne škole matematike se tretiraju kao autorsko djelo, za koje se izvršiocima posla isplaćuju autorski honorari (sa porezom 17,647 %) umjesto naknade po ugovoru o djelu (sa porezom 30 % + 10 %),
- d) ne postoje adekvatni izvještaji o radu prema Upravnom odboru fakulteta i obračun rezultata poslovanja koji je sastavni dio budžeta Fakulteta.

Preporuke menadžmentu:

- **Da se donesu pisani kriteriji o načinu sastavljanja timova po projektima, a koji će obezbijediti ravnomjerniji, odnosno transparentniji izbor nastavnog kadra, odnosno studenata i vanjskih saradnika;**
- **Da se donesu pisani kriteriji o isplati naknada za učešće u projektima koji se rade u ime i za račun fakulteta, te da se preispita dosadašnji način raspodjele ovih sredstava, od koji je korist Fakulteta bila samo 10 %;**
- **Od odgovornih osoba koje su zadužene za isplate sredstava po projektima, osigurati razumijevanje pojma autorskog djela, ugovora od djelu i privremenih i povremenih poslova, a od čijeg klasifikovanja ovisi korist države koja se ogleda u naplaćenim porezima.**

Ostvareni prihodi od Zeničko – dobojskog kantona u iznosu od 824.849 KM ili 9,97 % ukupno ostvarenih prihoda Fakulteta su prihodi koji su nastali po osnovu Ugovora o izvođenju dislocirane nastave u Zenici, potpisanog između Ze – Do kantona i Fakulteta. Ugovor je potpisao dekan Fakulteta uz saglasnost Upravnog odbora. Fakultet je zainteresiran za odvijanje nastave u Zenici u finansijskom smislu, a u knjigovodstvu se vodi kao obračunska jedinica.

5.1.2. Rashodi i izdaci

Ukupno ostvareni rashodi i izdaci znose 8.269.846 KM i veći su od planiranih od 8.083.197 KM za 2,31% ili u apsolutnom iznosu 186.649 KM.

5.1.2.1. Troškovi uposlenih

U 2004. godini je za plaće nastavnog i nenastavnog osoblja ukupno isplaćeno 1.474.468 KM u neto iznosu, odnosno 2.491.411 KM u bruto iznosu što predstavlja 31 % ukupnih troškova fakulteta. Ovi troškovi su proporcionalni učešću Kantona u ukupnim prihodima u odnosu na samofinansiranje i podaci u formi izvještaja o strukturi utroška sredstava iz Kantona se dostavljaju Kantonu.

Analizom isplata plaća odabranog uzorka ustanovili smo da se iste isplaćuju u skladu sa Pravilnikom o radu koji nije u potpunosti usklađen sa Zaključkom Vlade Kantona Sarajevo broj 02–05–989/99, u

dijelu koji se odnosi na utvrđivanje koeficijenata. Prosječna neto plaća svih uposlenih na fakultetu iznosi 903 KM.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da nastavno osoblje, pored plaća, ostvaruje i isplate po osnovu autorskih honorara za koje je u 2004. godini isplaćeno ukupno 1.251.061 KM u bruto iznosu ili 15 % ukupnih troškova fakulteta. Prosječno neto primanje nastavnog osoblja po osnovu autorskih honorara iznosi 11.077 KM godišnje, odnosno 923 KM mjesečno. Autorski honorari za nastavno osoblje su utvrđeni pravilnikom o radu, i to za izvođenje nastave i vježbi preko normiranog fonda od 120 sati mjesečno i veliki broj nastavnog osoblja je ostvario autorske honorare.

Član 32. Zakona o radu dao je mogućnost poslodavcu da u slučaju povećanja obima posla može uvesti prekovremeni rad, i to najviše 10 sati sedmično, a član 136. istog zakona definisao je pod kojim se uslovima može vršiti angažovanje lica za obavljanje privremenih i povremenih poslova.

Obzirom na velike izdatke za autorske honorare, koji su u 2004. godini iznosili 50 % izdataka za bruto plaće svih uposlenih na fakultetu, revizorski tim preporučuje menadžmentu da preispita svoju politiku koja se odnosi na angažovanje novog nastavnog osoblja u budućem periodu.

U prilog ovome ide i činjenica da se angažovanje nastavnika iznad predviđenog broja sati ne može smatrati autorskim djelom, na koje fakultet plaća samo poreze u iznosu od 17,647 %, a što je u suprotnosti sa Zakonom o porezima Kantona Sarajevo, gdje decidno stoji da se predavanja po nastavno – naučnim programu škola i fakulteta ne smatraju autorskim djelom.

Pod kategorijom autorski honorar se podvode i razne isplate, kao što su razne komisije, dežure na ispitima i aktivnosti u vezi rada sa studentima na koje se nepravilno obračunavaju manji porezi nego što je to propisano Zakonom o porezu na plaću i Zakonom o porezima Kantona Sarajevo.

Na osnovu računovodstvenih evidencija i evidencija Službe za nastavu, također smo utvrdili da se za neodržavanje nastave, čiji procenat izvršenja za neke nastavnike ponekad zna biti 38 % ne vrši smanjenje primanja nastavnika niti kroz plaću, niti kroz autorske honorare, a obračun i isplata toplog obroka se vrši i za uposlene koji su bili na službenom putu, što je u suprotnosti sa Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće.

Preporuke menadžmentu:

- **Da se izvrši usklađivanje Pravilnika o radu sa Zaključkom Vlade Kantona Sarajevu, u dijelu koji se odnosi na definisanje koeficijenata;**
- **Za povećani obim poslova iznad propisane norme preispitati politiku koja se odnosi na angažovanje novog osoblja, uvođenje prekovremenog rada i angažovanja uposlenika po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima, a sve u skladu sa Zakonom o radu;**
- **Preduzeti mjere prema nastavnom osoblju zbog neodržavanja nastave, te napraviti preglednije evidencije o prisustvu na poslu u skladu sa kojima treba vršiti i isplate naknada koje nemaju karakter plaće;**
- **Obezbijediti pravilan obračun poreza na gore navedene isplate.**

5.1.2.2. Troškovi reprezentacije

Troškovi reprezentacije Ekonomskog fakulteta ostvareni su u iznosu od 254.607 KM, odnosno 3 % od ukupnih prihoda fakulteta. Imajući u vidu da je za preduzeća, po osnovu Zakona o porezu na dobit, poreski dopustivi rashod u vrijednosti do 0,5 % ukupnog prihoda i da revizorskom timu nisu prezentirana interna akta koja je propisuje, smatramo da bi ovu kategoriju troška trebalo dodatno ograničiti i propisati i kao takvu inkorporirati u plan.

Preporuka menadžmentu:

- **Da se donese interni akt o reprezentaciji.**

5.1.2.3. Putni troškovi

Na putne troškove potrošeno je ukupno 374.709 KM i u odnosu na planirane 248.600 KM veći su za 50%.

Putni troškovi, dnevnice i korištenje sopstvenog automobila u službene svrhe su obračunavane i isplaćivane prema Odluci Kolegija Dekana fakulteta broj: 02-2-662/2000 od 12.12.2000. godine. Ova odluka nije usklađena sa Uredbom o putnim naknadama, u dijelu koji se odnosi na isplatu, pravdanje i obračun dnevnica, kao i isplate naknada za isplate naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe. Naime, navedenom Odlukom je definisano da za održavanje nastave u Dislociranoj nastavi u Zenici se isplaćuje 30,00 KM, što ne predstavlja niti iznos pune dnevnice niti iznos pola dnevnice. Na ovaj način se nije vodilo računa da li su ispunjeni uslovi za isplatu pola dnevnice ili pak pune dnevnice zavisno od vremena provedenog na putu. Na putnim nalozima također ne postoji evidencija polaska i dolaska sa puta. Ova nepravilnost postaje veća ako se uzme u obzir da je i pored ovih isplata isplaćivan i topli obrok istim uposlenim i ako jedno drugo isključuje, što automatski uzrokuje da se i iskazani iznos naknada za topli obrok od strane Tima za reviziju ne može potvrditi.

Preporuka menadžmentu:

- **Da se isplate dnevnica za obavljena službena putovanja i korištenje sopstvenog automobila u službene svrhe usklade sa Uredbom o putnim naknadama.**

5.1.2.4. Izbor dobavljača

Izvršili smo provjeru odabira najpovoljnijih ponuđača za nabavku opreme u ukupnom iznosu od 391.247 KM (kompjuterska oprema u iznosu 238.078 KM, ostala oprema 124.651 KM i biblioteka grada 28.517 KM). U toku revizije smo utvrdili da se proces nabavki odvijao po internim procedurama koje su usaglašene sa postojećim Federalnim propisom o nabavci. Kod prispjelih ponuda za nabavke se poštovala obaveza numeriranja pristiglih dokumenata, a zapisnički je konstatirano koliko je dokumenata uz ponudu priloženo.

Izvršena provjera pokazala je da je dijelom vršen transparentan odabir najpovoljnijeg ponuđača, da je menadžment dijelom osigurao pošten i nepristrasan izbor istih, te da je sa povjerenim sredstvima za ove namjene dijelom postupao na propisan način. Naime, ustanovili smo da nisu donešeni pisani kriteriji za odabir najpovoljnijeg dobavljača, što svakako u narednom periodu treba ispraviti kako bi postupak nabavke bio u potpunosti transparentan i nepristrasan.

Isto tako smo uočili da je vršeno više manjih nabavki od različitih dobavljača što otvara prostora da su se vršile pojedinačne nabavke u manjim iznosima kako bi se izbjegla obaveza raspisivanja tendera, pa čak i prikupljanje najmanje tri ponude za nabavke koje su izvršene.

Preporuka menadžmentu:

- **Da se odabir dobavljača u potpunosti uskladi sa Uredbom o javnim nabavkama.**

5.2. Stanje imovine, potraživanja i obaveza

5.2.1. Poraživanja

Na dan 31.12.2004. godine potraživanja Ekonomskog fakulteta iznose 261.101,89 KM. U navedenom iznosu sadržana su značajnija redovna potraživanja: Agencija za privatizaciju Sarajevo 77.010 KM (projekat instituta naplaćen u januaru 2005. godine, ZE-DO Kanton Zenica 70.228 KM (Redovna tranša), Lina International Sarajevo 26.166 KM (potraživanja po osnovu zakupa), Mimar doo Sarajevo 19.067 KM (potraživanje po osnovu zakupa).

U redovnim potraživanjima od pravnih lica treba izdvojiti potraživanje od kupca «Lina International» u iznosu od 26.166,00 KM koje je evidentirano kao redovno iz razloga što se odnosi na zakup poslovnog prostora za period od septembra 2004. godine, a koje će se u budućem periodu evidentirati kao

sumnjivo i sporno (rashodovati i evidentirati u vanbilansnu evidenciju), jer se po ovom osnovu vodi spor na sudu koji još nije okončan.

Vrijednost ukupnih potraživanja u vanbilansnoj evidenciji ima slijedeću strukturu:

- Nenaplaćeni zakup prostora Lina 247.524,96 KM utuženo potraživanje
- Nenaplaćeni zakup SAB banka 114.914,00 KM prijavljeno u stečajnu masu
- Stara potraživanja od ZE-DO kantona 320.065,00 KM u januaru 2005. godine počele stizati uplate.
- U vanbilansnoj evidenciji vodi se i zgrada VEKŠ-a u vrijednosti 333.449,27 KM.

Preporuka menadžmentu:

- **Da se obezbijedi puna pažnja nad rješavanjem problema koja su vezana za vanbilansnu evidenciju, jer se radi o visokom ukupnom iznosu koji značajno može uticati na rad Fakulteta.**

5.2.2. Obaveze

Na dan 31.12.2004. godine obaveze Ekonomskog fakulteta iznose 286.644,44 KM od čega:

Obaveze prema dobavljačima	24.254,60
Obaveze po autorskim honorarima	12.576,60
Obaveze prema državi (porezi i doprinosi na plaću)	80.644,10
Obaveze prema zaposlenim (neisplaćena plaća za decembar)	102.707,30
Topli obrok za decembar	33.105,00
Administrativne zabrane radnika	14.218,20
Obaveze po sudskoj presudi	11.719,30
Ostale obaveze (porezi na promet proizvoda, porez na promet nekretnina, porez na zakup posl.prostora, porez na promet usluga, dopr.za peir. I druge nesreće)	7.419,34
UKUPNO:	286.644,44

Na dan 31.12.2004. godine unaprijed naplaćeni i odloženi prihodi iznose 1.956.703,62 KM i najvećim dijelom se odnose na unaprijed naplaćene prihode koji pripadaju budućim periodima (postdiplomski studij, vanredni studenti, poslovna škola...).

5.2.3. Upravljanje gotovinom

Ekonomski fakultet Sarajevo u poslovanju koristi centralizovani način raspolaganja sredstvima na računima koji su otvoreni kod poslovnih banaka. Sva sredstva se nalaze pod nadzorom menadžmenta.

Na dan 31.12.2004. godine stanje novčanih sredstava ukupno iznosi 2.535.483 KM, a po pojedinim pozicijama kako slijedi:

Žiro i transakcijski računi	885.373,86
Blagajna	12.576,50
Devizni računi	140.810,79
Depoziti kod poslovnih banaka	1.496.721,85
U K U P N O	2.535.483,00

Ovako veliki iznos novčanih sredstava je iz razloga što fakultet veliki dio prihoda ostvari u dvije tranše godišnje u periodu upisa studenata, tako da ta sredstva ostaju neutrošena i troše se ravnomjerno u toku godine prema utvrđenoj dinamici.

Uvidom u dokumentaciju, revizorski tim je utvrdio da se deponovanje sredstava (1.496.721,85 KM) kod poslovnih banaka vršilo iz dva motiva, i to: da se omogući sticanje prihoda po osnova kamata na oročene depozite i da se omogući uposlenicima dizanje komisionih stambenih kredita.

Kod odabira banaka nije se postupilo u skladu sa Uredbom o nabavci roba, usluga i ustupanju radova, kojom je jasno definisan pojam usluga koje su predmet javne nabavke. U tu vrstu usluga ubrajaju se i bankarske usluge kao I usluge koje se odnose na deponovanje i oročavanje novčanih sredstava u cilju

osiguranja I racionalnog raspolaganja sa istim, iz čega se može zaključiti da je u ovom slučaju postupljeno suprotno. Prema izjavi odgovornih osoba zaključili smo da se menadžment rukovodio disperzijom rizika na više poslovnih banaka kako bi smanjio rizik u slučaju da neka od banaka bude imala problema u funkcionisanju. Od ukupno oročenih sredstava na dan 31.12.2004. godine, u iznosu od 1.496.722 KM, plasirana su sredstva u iznosu 396.181 KM čija je namjena bila davanje stambenih kredita uposlenim, od čega je:

- 196.181 KM stanje deponovanih sredstva na dan 31.12.2004. godine kod Univerzal banke, sada Zagrebačke banke, i
- 200.000 KM stanje deponovanih sredstva na dan 31.12.2004. godine kod BBI banke.

Uvidom u dokumentaciju vezanu za deponovana sredstva u svrhu davanja komisionih stambenih kredita zaposlenima, revizorski tim je utvrdio sljedeće:

- a) **prije donošenja Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenika Ekonomskog fakulteta u februaru 2001. godine od strane Upravnog odbora, već su postojali dati beskamatni krediti uposlenima od strane Fakulteta, za koje mi ne možemo potvrditi da su dati na transparentan način. Na osnovu raspoložive dokumentacije, koja je nesređena a pojedine tražene odluke revizorski tim nije niti dobio na uvid, zaključili smo da je na ovaj način ukupno dato najmanje 205.000 KM beskamatnih kredita trojici uposlenika Fakulteta.**
- b) U februaru 2001. godine Upravni odbor Fakulteta donosi Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenika. Dana 06.03.2001. godine, Upravni odbor Fakulteta je donio odluku da se izdvoji 240.000 KM za rješavanje stambenih pitanja 17 zaposlenika Fakulteta, među kojima su i gore pomenuta tri imena koja su već dobila kredit. Za realizaciju ove odluke se zadužuje dekan fakulteta. **Temeljem Pravilnika iz 2001. godine i ove odluke Upravnog odbora, dekan je donosio odluke o davanju beskamatnih kredita, odnosno nepovratnih sredstava. Revizorski tim ne može potvrditi da je dodjela ovih kredita bila u skladu sa postojećim Pravilnikom, niti je dobio dokaze da su svi uposleni znali za postojanje mogućnosti da dobiju beskamatni kredit, odnosno bespovratna sredstva. Također ne možemo potvrditi zakonitost i pravilnost načina na koji su dati krediti i troškovi po dobivenim kreditima oprošteni od strane Fakulteta, odnosno dana 31.12.2003. godine evidentirani preko tekućih transfera u iznosu od 251.250 KM (oprošteni krediti) i preko troškova u iznosu od 15.865 KM. S obzirom da navedena primanja predstavljaju dodatna primanja iz radnog odnosa podliježu plaćanju poreza po odredbama Zakona o porezu na plaću.**
- c) U februaru 2003. godine donosi se drugi Pravilnik o dodjeli kredita za rješavanje stambenih potreba zaposlenika Ekonomskog fakulteta, nakon čega se 24.11.2003.godine deponuju sredstva u iznosu od 200.000 KM kod BBI banke na period od 60 mjeseci. Ugovorom o otvaranju Općeg investicionog računa se definiše da se obračun dobiti – profita po uloznim sredstvima vrši na kraju obračunskog perioda. Dobit ostvarena investiranjem dijelit će se na sljedeći način: 12 % investitor i 88 % BBI banka. Obzirom da ovo deponovanje sredstava nije iskorišteno na dobrobit svih uposlenika, koji su odustali od stambenih kredita kod ove banke iz razloga jako nepovoljnih uslova davanja i obezbjeđenja kredita, revizorski tim u deponovanju ovih sredstava ne vidi finansijski interes fakulteta, te predlaže da se ista povuku i oroče pod povoljnijim uslovima pod uvjetom da ne postoji rizik od nastajanja štete.

Preporuke menadžmentu:

- **Poslovne banke za transakcijske račune, odnosno za deponovanje novčanih sredstava odabrati u skladu sa Uredbom o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova;**
- **Preispitati nastale transakcije u vezi davanja beskamatnih kredita i bespovratnih sredstava i opravdanost isplate istih, te o poduzetim mjerama u skladu sa zakonskim propisima o istima izvijestiti Upravni odbor i Ured za reviziju u roku od 3 mjeseca;**
- **Raskinuti Ugovor o deponovanju sredstava kod BBI banke, te obezbijediti povoljnije tržišne uslove za deponovanje istih u skladu sa odredbama Uredbe o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova, ako to neće prouzrokovati negativne posljedice.**

6. Interna kontrola i IT sistem

Administrativna odgovornost menadžmenta za povjereno upravljanje i rukovođenje cijeni se kroz slijedeće:

- da li su godišnji izvještaji urađeni tako da je menadžment obezbijedio efikasno izvođenje poslovnih operacija,
- da li je pouzdano o tome izvijestio,
- da li je postupao po eksternim i internim pravilima.

Unutrašnja kontrola nije organizovana nikakvim posebnim pisanim procedurama. Ipak, u toku revizije smo utvrdili da u nekim segmentima ona ipak funkcioniše kroz redovne aktivnosti uposlenih, ali također i da se pojavljuju pojedine nepravilnosti kao posljedica neučinkovite unutrašnje kontrole. Iz tog razloga smatramo da menadžment u narednom periodu treba donijeti pisane procedure koje bi precizno definisale oblast funkcioniranja interne kontrole, kako bi se onemogućilo nastajanje mogućih nepravilnosti. Naime, i pored donesenih internih akata smatramo da menadžment treba redefinisati ovaj segment kroz precizno definisanje funkcionisanja interne kontrole i dati joj veći značaj.

U toku revizije smo došli do saznanja da postojeća softverska rješenja na Fakultetu preko kojih se vode evidencije i vrše obračuni imaju dosta manjkavosti. Međutim, kako smo se uvjerali ovaj problem u budućem periodu će biti relativiziran ili skroz otklonjen zahvaljujući činjenici da je na Fakultetu u toku uvođenje novog softverskog sistema, koji će novim kvalitetnijim rješenjima skoro je sasvim sigurno poboljšati rad i otkloniti dosadašnje nedostatke.

Preporuka menadžmentu:

- Da pisanim procedurama precizno definiše funkcionisanje interne kontrole i da se obezbijedi veći značaj njenoj primjeni.

KOMENTAR

Ured za reviziju budžeta F BiH je analizirao očitovanje menadžmenta Ekonomskog fakulteta na nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji Ekonomskog fakulteta za finansijsku 2004. godinu. Sve sugestije su razmotrene s pažnjom i utvrdili smo da menadžment nije pružio dovoljno uvjerljiva obrazloženja koja bi uticala na izmjenu mišljenja, koje je iskazano u nacrtu izvještaja. Sve opravdane navode iz očitovanja Ured za reviziju budžeta FBiH je prihvatio i inkorporirao u izvještaj.

U daljem tekstu ćemo dodatno obrazložiti navode iz nacrta izvještaja koji nisu mogli biti prihvaćeni.

- I pored činjenice da Ekonomski fakultet većim dijelom svoje finansiranje obezbjeđuje iz vlastitih aktivnosti ni u jednom momentu se ne smije zanemariti činjenica da je osnivač Ekonomskog fakulteta Kanton Sarajevo. Iz ove činjenice proizilazi potreba da menadžment u svakom trenutku treba imati u vidu činjenicu da je Ekonomski fakultet opće društveno dobro i da se u svakom trenutku mora voditi računa o interesima Kantona. Dobri poslovni rezultati koje Ekonomski fakultet ostvaruje na tržištu, što je nepobitna činjenica, su rezultat kako velikog angažmana menadžmenta, ali i pozicije Ekonomskog fakulteta u društvu. Ekonomski fakultet u ovom trenutku nije privatna imovina pa menadžment ovu činjenicu mora imati uvijek u vidu.
- Plan za 2004. godinu Ekonomski fakultet je donio tek 23.02.2004. godine. U zakonu o budžetu je propisana obaveza donošenja plana za narednu godinu do kraja tekuće godine, a u protivnom postoji obaveza donošenja odluke o privremenom finansiranju. Tačan je navod iz očitovanja da odstupanje od planskih pozicija nije značajno, ali ono ipak postoji. Kada je u pitanju upis studenata ovo odstupanje je značajno u odnosu na plan. Navedenom treba dodati činjenicu da plan koji je donešen nije dovoljno razrađen, pa se iz tog razloga i moglo desiti veliko odstupanje pri upisu studenata. Činjenica koja se navodi u očitovanju, a odnosi se na nepostojanje propisa kojim bi bilo definisano korištanje

vlastitih sredstava je tačna, ali to nije razlog da se nastavlja i dalje raditi na način kako se sada radi, nego bi trebao biti razlog za što većim angažmanom menadžmenta, kako bi u saradnji sa Kantonom definirao oblast visokog školstva.

- Po pitanju preporuka koje se odnose na prihode, konstatujemo da su navodi iz očitovanja pogrešni jer tim Ureda za reviziju budžeta F BiH ni u jednom svom navodu nije naveo da ne postoje nikakvi izvještaji prema Upravnom odboru i da ne postoji nadzor nad trošenjem vlastitih prihoda. Naše preporuke su usmjerene u sasvim drugom pravcu da trošenje vlastitih prihoda ali i svih drugih prihoda nije defisano pisanim kriterijima tako da je moguće nastajanje nepravilnosti. Isto tako ne postoje pisani kriteriji za odabir članova za rad u projektima, niti smo se u toku revizije mogli uvjeriti da je odabir vršen transparentno i u tom smjeru smo i dali svoje preporuke.
- Navodi iz očitovanja o nedostatku nastavnih kadrova potvrđuju naše konstatacije da nedostaje sistemski pristup u proizvodnji nedostajućih kadrova. Po pitanju autorskih honorara naši nalazi iz Izvještaja i date preporuke nisu usmjerene prema novim zakonskim propisima koji će možda kako navodite biti usvojeni nego na finansijsku 2004. godinu i tada važećem Zakonu o porezu na plaću i Zakonu o porezima Kantona Sarajevo, gdje je decidno navedeno da se predavačke aktivnosti ne mogu tretirati kao autorski honorar.
- Kod korištenja reprezentacije smo napravili uporedbu sa privredom da bi poslužila kao primjer o visokom iznosu reprezentacije koja je ostvarena. Stvarna preporuka je usmjerena na dio koji se odnosi na definisanje te oblasti od strane menadžmenta, jer i pored činjenice što je kod bužetskih korisnika jedino bitno da je neka kategorija rashoda planirana u okviru budžeta, mišljenja smo da je isto tako nužno internim aktom definisati njeno trošenje.
- Kada je u pitanju odabir dobavljača Ured za reviziju budžeta FBiH je iznio svoje mišljenje da je dijelom raden transparentno iz razloga što ne postoje napisani kriteriji koji bi se koristili kod odabira dobavljača i koji bi bili transparentni. Isti je slučaj i kod odabira banaka kod čijeg odabira nije uopšte vršen odabir na osnovu Uredbe o javnim nabavkama. Također smo konstatovali činjenicu da su vršene pojedinačne nabavke kod nabavke opreme. Sve ovo otvara mogućnost nastajanja nepravilnosti, pa je Ured za reviziju budžeta FBiH smatrao da je potrebno skrenuti pažnju menadžmentu na to.
- Za iskazana potraživanja Ured za reviziju budžeta FBiH nije naveo nikakve nepravilnosti, nego je dao preporuku da se posveti dužna pažnja njihovoj naplati. Svjesni smo da su sudski procesi koji se vode po ovom pitanju izvan nadležnosti Fakulteta.
- Posebno ne možemo prihvatiti dio iz očitovanja koji se odnosi na otpisane kredite, iz razloga što se radi o kreditima koji su u prvoj verziji dati kao krediti, a zatim otpisani na teret rashoda (grantovi pojedincima). Nije se vodilo računa o karakteru institucije, a samim tim i o karakteru sredstava koja su oproštena. Također je vrlo bitna činjenica da se oprost kredita desio bez saglasnosti Upravnog odbora a da ne spominjemo Kanton. U toku revizije smo se uvjerali da je davanje kredita, ali i oprost kredita izvršen netransparentno u odnosu na druge zaposlene. Činjenica je, kako navodite, da se ovaj dio odnosi na prošli period, ali je isto tačno da se radi o javnoj instituciji i da je na ovaj način privilegirano samo par pojedinaca ali i da se javna sredstva ne mogu koristiti u ove svrhe.
- Tačno je da je upošljavanje novih radnika, kod budžetskih korisnika limitirano. Međutim, u toku revizije se nismo uvjerali da je menadžment po ovom pitanju bilo šta pokušao unaprijediti u saradnji sa Kantonom. Naime, ovim se potvrđuje naš nalaz da je nastavno osoblje previše angažovano, da nemate razrađen sistem proizvodnje novih kadrova, da je neodrživa situacija da nastavno osoblje radi po dvije i više normi, da ne postoji saradnja sa Kantonom po tom pitanju barem mi nismo vidjeli tokom revizije, da se na prvu godinu studija prima sasvim drugi broj studenata u odnosu na plan. Mišljenja smo da nije dovoljan izgovor da nedostaju kadrovi, nego je potrebno nešto poduzeti po tom pitanju kako bi se stanje popravilo. Ovo se odnosi i na projekte i angažman u njima bez pisanih kriterija a kako smo već naveli. Ekonomski fakultet je ustanova visokog obrazovanja (budžetski korisnik za koji je nadležno kantonalno ministarstvo obrazovanja

i nauke), a ne privredno društvo za sticanje dobiti na tržištu. Sve su to problemi koji bi se morali na opće zadovoljstvo riješiti u budućem periodu.

- Tačan je navod da je na osnovu svakog projekta vršeno pokrivanje materijalnih troškova projekta. Međutim, tim za reviziju nigdje nije ni spomenuo drugačiju tvrdnju, ali smo naveli nešto drugo. Naime, nije cilj Ekonomskog fakulteta ali i društva u cjelini da grupe ljudi kroz rad u projektima, gdje odabir učesnika u projektu nije transparentan, koristeći društvene resurse koji obezbjeđuju materijalnu korist samo za sebe. Cilj bi trebao biti opći interes pa i interes za Fakultet. Samo jedan primjer ovo ilustrativno prikazuje. Radi se o radu Instituta koji pokriva rad na projektima i projekti zadovoljavaju potrebe onih koji su angažovani na radu u projektu. Fakultet od tih aktivnosti ima korist samo 10%. Postavlja se pitanje da li projekti daju adekvatnu korist Fakultetu, na primjer onakvu kakvu bi dali izdavanje zgrade u zakup u kojoj je Institut smješten. Pitanje je čak da li se iz projekata mogu zadovoljiti komunalni troškovi koji nastaju u toj zgradi. Napominjemo da se zgrada nalazi u samom centru grada, a da je njena veličina zavidna. Možemo prihvatiti navod da nekada naručioc diktiraju i izvršne kadrove. Ali mi ne mislimo na pojedinačne slučajeve, mi smo mislili na sistem. U konačnici kao odgovor na ovo pitanje može se postaviti pitanje. Kako i na koji način vrstan stručnjak može uopšte doći u situaciju da bude angažovan na radu u projektima. Samo u pisanom obliku doneseni kriteriji o načinu angažovanja i njihovo javno objavljivanje mogu riješiti ove nedostatke.
- Mišljenja smo da nije tačan navod iz očitovanja o našem navodu iz Izvještaja, koji se odnosi se na stranu 5 (boldirani tekst). Ovi navodi se odnose na sve fakultete ali i na Ekonomski fakultet. U ovim preporukama su sadržani razlozi zbog kojih dolazi do nedostataka koji su navedeni u našem izvještaju. Mišljenja smo da Ekonomski fakultet u saradnji sa svim navedenim institucijama iz preporuke ali i u saradnji sa drugim fakultetima riješi nedostatke koji su navedeni u ovoj preporuci.
- Primjer koji navodite kada je upis studenata u pitanju je jedan od boljih primjera kako menadžment u očitovanju nije baš najbolje shvatio naše preporuke. Mi nismo u našem izvještaju nigdje spomenuli kategoriju djece poginulih boraca kao problem koji je nastao pri upisu. Obrnuto, ta kategorija se trebala prilikom planiranja uzeti u obzir. Isto se radi i o studentima sa drugih fakulteta. Ovdje je praktično data potvrda na našu preporuku da se planiranje vršilo samo formalno. Da je izvršeno temeljno planiranje, a pogotovo da se plan razradio na pojedine segmente, nebi se moglo desiti da se ne uzmu u obzir prilikom planiranja ove kategorije studenata.
- Kada su u pitanju školarine i ostale usluge studentima Ured za reviziju budžeta u FBiH nigdje nije naveo da Upravni odbor nije dao saglasnost nego je navedeno da Vlada kantona nije dala saglasnost. Ovo su dva različita pojma. Na žalost ovdje moramo ponoviti već rečeno. U svom radu Fakultet zanemaruje Kanton kao osnivača i jedinog vlasnika. Zanemaruje njegov značaj i njegovu ulogu u upravljanju Fakultetom što se vidi iz očitovanja. Komentar o komisijskim ispitima je spomenut samo iz razloga što služi kao potvrda onome što smo već objasnili, a radi se o prevelikom angažmanu nastavnog osoblja koji je možda prouzrokovao i nekvalitetnu nastavu. Da li se ovdje radi o neozbiljom pristupu studenata ili o nečem drugom to treba menadžment utvrditi, a naše je bilo da navedemo naše nalaze i na osnovu njih damo preporuku.

Ne ulazeći dalje u objašnjavanje, želimo istaći da negativno mišljenje koje smo dali, ne proizilazi samo iz činjenice da nešto nije vjerodostojno iskazano. Ono može biti takvo i kada se u toku revizije uoče neki krupni sistemski problemi koje treba riješiti. Mišljenja smo da menadžment u narednom periodu treba formirati tijelo koje će se baviti problemom otklanjanja nedostataka po našim preporukama. Mi kao Ured za reviziju budžeta u FBiH u tom smislu stojimo na raspolaganju i nadamo se da će u narednom periodu ovi nedostaci biti otklonjeni i da ćete nas o tome obavijestiti.

Mišljenja smo da je Ekonomski fakultet institucija od javnog značaja za cijelo društvo i da kao takva treba zadovoljiti zadate ciljeve. Da bi se ti ciljevi ostvarili mora se uvažiti pravo vlasnika i

osnivača, moraju se donositi planovi u skladu sa donesenim procedurama i to razrađeni do najsitnijih detalja, moraju se donešeni planovi ostvarivati, moraju se do detalja provoditi javne nabavke u skladu sa donesenim kriterijima u pisanoj formi, upisivati planirani broj studenata ali na način da se sve kategorije obuhvate planom, obezbijediti sve potrebne saglasnosti osnivača i obezbijediti njegovo učešće u upravljanju, riješiti problem prekomjernog angažmana nastavnog osoblja što prouzrokuje ili loš kvalitet nastave, ili nedostatak nastavnog osoblja ili prekomjeran broj studenata. Također je potreban dodatni angažman menadžmenta kroz saradnju sa Kantonom na izmjeni zakonskih propisa.

Viši revizor

Mirsada Janjoš, dip. oec.

Revizor

Fuad Velić, dipl. oec.